

**BESCHIKKING VAN
GEDEPUTEERDE STATEN VAN NOORD-BRABANT**

ons kenmerk
Z/243826

Plaats
's-Hertogenbosch

op de op 11 februari 2025 ontvangen aanvraag van Waterschap Aa en Maas om een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit, op grond van artikel 5.1, tweede lid, onder g, van de Omgevingswet. De flora- en fauna-activiteit gaat over de gevolgen ten aanzien van beschermde dier- en plantsoorten vanwege de herinrichting van de Hooie Raam en Halsche Beek, uitgevoerd aan een aantal watergangen en het omliggend landbiotoop tussen Escharen en Mill, in de gemeente Land van Cuijk.

Met vriendelijke groet,
Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant
Namens dezen,

Dit document is digitaal ondertekend.

Besluit

Onderwerp

Op 11 februari 2025 hebben wij van Waterschap Aa en Maas een aanvraag ontvangen voor een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit, op grond van artikel 5.1, tweede lid, onder g, van de Omgevingswet. De omgevingsvergunning is aangevraagd voor het overtreden van verboden ten aanzien van beschermde soorten, door het uitvoeren van de herinrichting van de Hooge Raam en Halsche Beek. Het plangebied is gelegen tussen Escharen en Mill en betreft de watergangen van de Hooge Raam en Halsche Beek, inclusief stuwen, drempels en duikers. Daarnaast omvat het plangebied enkele percelen naast de watergangen. Deze activiteiten vinden plaats aan een deel van de waterloop met aangrenzende percelen: 127, 108, 109, 61, 62, 102, 63, 501, 497, 499, 71, 102, 96, 52, 102, 71, 91, 507, 506, 505, 503, 104, 90, 45, 74, 75, 400, 47, 18, 25, 173, 204, 9, 184, 202, 46, 1083, 1084, 1087, 1175, 1173, 1076, 1036, 1054, 553, 5, 1220, 1040, 1031, 1042, 1039, 2, 3, in de gemeente Land van Cuijk.

Besluit

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant besluiten, gezien de overwegingen die zijn opgenomen in dit besluit,

- I. aan Waterschap Aa en Maas, Pettelaarpark 70, 5216 PP, te 's-Hertogenbosch, de gevraagde vergunning te verlenen, op grond van artikel 5.1, tweede lid, onder g, van de Omgevingswet, van de bepalingen als bedoeld in:
 - artikel 11.46, eerste lid, onder b, van het Besluit activiteiten leefomgeving, voor het opzettelijk verstoren van de:
 - **bever** (*Castor fiber*);
 - artikel 11.46, eerste lid, onder d, van het Besluit activiteiten leefomgeving, voor het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de:
 - **bever** (*Castor fiber*);
 - artikel 11.54, eerste lid, onder a, van het Besluit activiteiten leefomgeving, voor het vangen van de:
 - **Alpenwatersalamander** (*Ichtyosaura alpestris*);
 - **vinpootsalamander** (*Lissotriton helvetica*);
 - artikel 11.54, eerste lid, onder b, van het Besluit activiteiten leefomgeving, voor het opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van de:
 - **Alpenwatersalamander** (*Ichtyosaura alpestris*);
 - **boommarter** (*Martes martes*);
 - **bunzing** (*Mustela putorius*);
 - **das** (*Meles meles*);
 - **steenmarter** (*Martes foina*);
 - **vinpootsalamander** (*Lissotriton helvetica*);
 - **wezel** (*Mustela nivalis*);voor de periode vanaf de dag na de dag van bekendmaking van dit besluit tot en met 1 september 2030;
- II. dat de beschrijving van de activiteiten in de aanvraag en de aanvullende gegevens, voor zover deze gaat over de soorten als bedoeld onder I, onderdeel uitmaakt van dit besluit;
- III. aan dit besluit voorschriften te verbinden die zijn opgenomen onder onderdeel 2.7 'Voorschriften';

IV. dat de volgende delen van de aanvraag onderdeel uitmaken van dit besluit:

- WS Aa & Maass, Programma gebiedsplan Raam, Cuijk, Nader soortgericht onderzoek Hooge Raam, Tauw, 1271099, 10 november 2021 (hierna: eerste nader onderzoek)
- Nader onderzoek ecologie Hooge Raam – Halsche Beek, Antea Group, 0483089.100 02, 29 januari 2025 (hierna: tweede nader onderzoek)
- Memo dassenburchten en werkzaamheden Hooge Raam
- Herinrichting Hooge Raam en Halsche Beek Ontwerp Projectplan Waterwet, Waterschap Aa en Maas.
- Activiteitenplan herinrichting Hooge raam en Halsche Beek, Antea Group, 0483089.102 0, 6 februari 2025 (hierna: activiteitenplan)
- Memo Z/243826 Reactie verzoek om aanvulling Omgevingswet flora- en fauna-activiteit Hooge Raam en Halsche Beek, Antea Group, 0483089.102, 7 oktober 2025 (hierna: aanvullende gegevens van 7 oktober 2025)
- Effectenanalyse das Hooge Raam - Halsche beek en Lage Raam, Antea Group, 0483089.102, 9 oktober 2025 (hierna: aanvullende gegevens van 12 oktober 2025)
- Bijlage 1: overzichtstekening van de planlocatie
- Bijlage 2: locaties van de maatregelen
- Bijlage 3: meldingsformulier start handelingen beschermde soorten (zie voorschrift 1)

Rechtsmiddelen

Bezwaar

Als u het niet eens bent met dit besluit en wordt u door dit besluit rechtstreeks in uw belang getroffen, dan kunt u een bezwaarschrift hiertegen indienen. Dit kan tot 6 weken na de dag van verzending van het besluit. De verzenddatum is terug te vinden in de kennisgeving.

U kunt uw bezwaarschrift op 2 manieren indienen:

- **Digitaal.** Op www.brabant.nl/bezwaar vindt u de link 'Bezwaar indienen'. U heeft hiervoor een digitale handtekening (DigiD of eHerkenning) nodig.

- **Per post.** Stuur uw bezwaarschrift naar:

Het college van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant
Secretariaat van de hoor- en adviescommissie
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch

In het bezwaarschrift zet u:

- uw naam en adres;
- de datum, het kenmerk en een omschrijving van het besluit waarmee u het niet eens bent;
- de reden waarom u het niet eens bent met ons besluit;
- de datum van uw bezwaarschrift en uw handtekening;
- maakt u namens iemand anders bezwaar? Stuur dan een machtiging mee.

Voeg ook een kopie toe van het besluit waarmee u het niet eens bent. Op deze manier kunnen wij uw bezwaarschrift beter in behandeling nemen.

U kunt het secretariaat van de hoor- en adviescommissie bereiken via telefoonnummer (073) 680 83 04, faxnummer (073) 680 76 80 en e-mailadres bezwaar@brabant.nl.

Aan het indienen van een bezwaar zijn geen kosten verbonden.

Voorlopige voorziening

Als u een bezwaarschrift indient, dan heeft dit geen schorsende werking. Het besluit treedt in werking de dag na verzending van het besluit. Dat betekent dat het besluit geldt zolang uw bezwaarschrift in behandeling is. Het kan zijn dat u dit niet wilt. Bijvoorbeeld omdat het besluit onherstelbare gevolgen voor u heeft. U kunt gelijktijdig met of na het indienen van een beroepschrift een verzoek om een voorlopige voorziening vragen bij de Rechtbank Oost-Brabant, sector Bestuursrecht, Postbus 90125, 5200 MA 's-Hertogenbosch. De rechter besluit dan of het besluit wordt geschorst.

U kunt ook digitaal verzoeken om een voorlopige voorziening. Zie daarvoor:

<http://loket.rechtspraak.nl/bestuursrecht>. U heeft hiervoor een digitale handtekening (DigiD of eHerkenning) nodig.

Er zijn kosten verbonden aan het vragen van een voorlopige voorziening (griffierecht) en/of het indienen van een beroepschrift.

INHOUDSOPGAVE

BESLUIT	2
PROCEDURELE OVERWEGINGEN	6
INHOUDELIJKE OVERWEGINGEN	7
1. WETTELIJK KADER - OMGEVINGSWET	7
1.1 <i>BESCHERMINGSREGIMES</i>	7
1.2 <i>OMGEVINGSVERORDENING NOORD-BRABANT</i>	7
2. TOETSING EFFECTEN RUIMTELIJKE INGREEP	8
2.1 <i>AANGEVRAAGDE ACTIVITEITEN</i>	8
2.2 <i>ONDERZOEK SOORTEN</i>	8
2.3 <i>MOGELIJKE EFFECTEN OP BESCHERMDE SOORTEN</i>	9
2.4 <i>ALTERNATIEVENAFWEGING</i>	11
2.5 <i>BELANG VAN DE AANVRAAG</i>	12
2.6 <i>MAATREGELLEN</i>	13
2.7 <i>VOORSCHRIFTEN</i>	18
2.8 <i>STAAT VAN INSTANDHOUDING</i>	20
3. CONCLUSIE	20
BIJLAGE 1. OVERZICHTSTEKENING VAN DE PLANLOCATIE.....	21
BIJLAGE 2. LOCATIES VAN DE MAATREGELLEN.....	22
BIJLAGE 3. MELDINGSFORMULIER START HANDELINGEN BESCHERMDE SOORTEN	28

Procedurele overwegingen

Aanvraag

Op 11 februari 2025 hebben wij van Waterschap Aa en Maas een aanvraag voor een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit, op grond van de Omgevingswet (artikel 5.1, tweede lid, onder g) ontvangen. De aanvraag is op 7 oktober en 12 oktober 2025 aangevuld.

Een uitgebreide projectomschrijving is opgenomen in de aanvraag en het activiteitenplan. De aanvraag is geregistreerd onder nummer Z/243826.

Gedragscode

Er wordt geen gebruik gemaakt van een gedragscode.

Bevoegd gezag

Omdat de activiteit wordt verricht in de provincie Noord-Brabant zijn Gedeputeerde Staten (verder: GS) volgens artikel 5.10, eerste lid, onder e, van de Omgevingswet bevoegd om op de aanvraag te beslissen. Als het aan de orde is betrekken wij tevens de gevolgen van de activiteit voor de soorten buiten onze provinciegrens bij ons besluit.

Reguliere voorbereidingsprocedure

In deze procedure wordt de reguliere voorbereidingsprocedure overeenkomstig het bepaalde in hoofdstuk 4 van de Algemene wet bestuursrecht toegepast.

Ontvankelijkheid

De aanvraag bevat voldoende informatie voor een goede beoordeling van die aspecten waarvoor een omgevingsvergunning flora- en fauna- activiteit is gevraagd.

Overige regelgeving

Een toestemming op basis van andere wet- en regelgeving of activiteit onder de Omgevingswet kan aan de orde zijn, onder andere voor ruimtelijke ordening of bouwen. Bij de beoordeling van deze aanvraag zijn andere aspecten dan de flora- en fauna-activiteit van de Omgevingswet niet betrokken.

Inhoudelijke overwegingen

1. Wettelijk kader - Omgevingswet

1.1 Beschermingsregimes

Op basis van de Omgevingswet (hierna: Ow) zijn er drie beschermingsregimes. Het eerste regime geldt voor vogels op grond van de Vogelrichtlijn. Paragraaf 11.2.2 van het Besluit activiteiten leefomgeving (hierna: Bal) heeft betrekking op verschillende verbodsbepalingen voor vogelsoorten, waarvoor GS een vergunning kunnen verlenen. Artikel 8.74j van het Besluit kwaliteit leefomgeving (hierna: Bkl) geeft de voorwaarden voor het kunnen verlenen van de vergunning.

Het tweede beschermingsregime geldt voor planten en dieren op basis van de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn. Paragraaf 11.2.3 van het Bal heeft betrekking op verschillende verbodsbepalingen voor deze plant- en diersoorten, waarvoor GS een vergunning kunnen verlenen. Artikel 8.74k van het Bkl geeft de voorwaarden voor het kunnen verlenen van een vergunning.

Het derde regime beschrijft de bepalingen voor andere (nationaal beschermde) soorten. Paragraaf 11.2.4 van het Bal heeft betrekking op verschillende verbodsbepalingen voor deze plant- en diersoorten, waarvoor GS een vergunning kunnen verlenen. Artikel 8.74l van het Bkl geeft de voorwaarden voor het kunnen verlenen van een vergunning.

Voor alle inheemse soorten geldt in alle gevallen de specifieke zorgplicht (artikel 11.27 van het Bal). Het gaat dan zowel om beschermde als onbeschermde dier- en plantensoorten. De zorgplicht geldt ongeacht of er een vrijstelling geldt of een vergunning is verleend. In de specifieke zorgplicht wordt bepaald dat eenieder zoveel als redelijkerwijs mogelijk is, schade aan deze soorten dient te voorkomen.

In onder andere artikel 5.40 en artikel 18.10 van de Ow zijn gronden opgenomen op grond waarvan een vergunning kan worden ingetrokken of gewijzigd. De vergunning kan in elk geval worden ingetrokken indien blijkt dat de vergunninghouder zich niet houdt aan de vergunning.

1.2 Omgevingsverordening Noord-Brabant

Provinciale Staten hebben de Omgevingsverordening Noord-Brabant (hierna: Verordening) vastgesteld. Voor een flora- en fauna-activiteit zijn aanvullende kaders vastgelegd. Zo zijn voor bepaalde soorten en handelingen vrijstellingen opgenomen. Deze zijn neergelegd in paragraaf 3.8.2 van de Verordening.

2. Toetsing effecten ruimtelijke ingreep

2.1 Aangevraagde activiteiten

Een uitgebreide omschrijving van de activiteiten is opgenomen in de aanvraag.

De aangevraagde activiteiten gaan over de herinrichting van de Hooge Raam en Halsche Beek. Hiertoe zullen de volgende activiteiten worden verricht:

- Aanpassen van waterlopen;
- Het graven van nieuwe poelen;
- Herstellen van bestaande poelen;
- Afgraven van oevers ten behoeve van realisatie natuurvriendelijke oevers;
- Aanleggen van wallen rondom bestaande oevers ten behoeve van bescherming tegen inundatie;
- Het aanbrengen van een knijpconstructie bij een duiker;
- Het ophogen van wegen;
- Het dempen van een watergang;
- Het afplaggen van delen van omliggende akkers.

Deze activiteiten vinden plaats aan een aantal watergangen en het omliggend landbiotoop tussen Escharen en Mill, in de gemeente Land van Cuijk. Het voornemen betreft een deel van de waterloop met aangrenzende percelen: 127, 108, 109, 61, 62, 102, 63, 501, 497, 499, 71, 102, 96, 52, 102, 71, 91, 507, 506, 505, 503, 104, 90, 45, 74, 75, 400, 47, 18, 25, 173, 204, 9, 184, 202, 46, 1083, 1084, 1087, 1175, 1173, 1076, 1036, 1054, 553, 5, 1220, 1040, 1031, 1042, 1039, 2, 3.

2.2 Onderzoek soorten

Het uitgevoerde onderzoek naar beschermde soorten is beschreven in de bij de aanvraag gevoegde rapportages van het eerste en tweede nader onderzoek en de Memo dassenburchten en werkzaamheden Hooge Raam.

Als vooronderzoek heeft literatuuronderzoek plaatsgevonden (NDFF/verspreidingsatlassen). Op 27 en 28 augustus 2019 en 30 augustus 2023 heeft een veldbezoek in het kader van een quickscan naar beschermde soorten plaatsgevonden.

Het nader onderzoek naar de Alpenwatersalamander heeft plaatsgevonden in 2021 en 2024 en het nader onderzoek naar de vinpootsalamander heeft plaatsgevonden in 2024. Dit heeft plaatsgevonden middels eDNA-onderzoek door Datura Molecular Solutions, op basis van het inventarisatieprotocol voor het nemen van eDNA monsters (Netwerk Groene Bureaus, 2023). Alle poelen waar aantasting plaatsvindt of waar omliggend landhabitat (tijdelijk) aangetast wordt, zijn onderzocht.

In 2021 is een onderzoek uitgevoerd naar beverburchten langs de doelbeken (Zoogdiervereniging. (2021). *Bever langs de Hooge en Lage Raam*).

De Dassenwerkgroep Brabant heeft data van dassen in de omgeving van de Hooge Raam gedeeld in de Memo dassenburchten en werkzaamheden Hooge Raam. Vervolgens zijn de locaties van vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen en van functioneel leefgebied in kaart gebracht in 2021, volgens het Kennisdocument Das (BIJ12, 2017).

Het nader onderzoek naar de bunzing, hermelijn en wezel heeft plaatsgevonden in 2021, op basis van de Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortenbescherming (Provincie Noord-Brabant, 2017). Daarnaast heeft het tweede nader onderzoek naar de boommarter, bunzing, hermelijn, steenmarter en wezel plaatsgevonden in 2024 middels een habitatbeoordeling, volgens het Kennisdocument Kleine marterachtigen (BIJ12, 2024).

Geldigheid onderzoeksgegevens

Conform artikel 7.197j, tweede lid onder b, van de Omgevingsregeling mogen onderzoeksgegevens niet ouder zijn dan 3 jaar. De aanvullende onderzoeken van de das en de bever zijn uitgevoerd in 2021, waardoor deze gegevens ouder zijn dan 3 jaar. Middels de voorgestelde maatregelen en voorschriften wordt echter al rekening gehouden met de aanwezigheid van meerdere territoria, holen, burchten en foerageergebied van de bever. Tevens wordt middels de maatregelen rekening gehouden met de eventuele aanwezigheid van nieuwe burchten. Voorafgaand aan de werkzaamheden aan of nabij oevers zal een controle uitgevoerd worden om eventuele nieuwe beverburchten vast te stellen, zodat hiervoor ook maatregelen kunnen worden genomen. Op deze manier wordt er gehandeld naar het actuele gebruik van het plangebied door de bever.

Voor de das is er bij de maatregelen ook rekening gehouden met de aanwezigheid van diverse burchten en foerageergebied. De fasering van de werkzaamheden die invloed hebben op de das zal in samenspraak met de lokale dassenwerkgroep worden uitgevoerd. De dassenwerkgroep beschikt over de actuele burchtlocaties, waardoor ook voor de das wordt gehandeld naar het actuele gebruik van het plangebied.

Middels de voorgestelde werkwijzen en maatregelen wordt er optimaal rekening gehouden met de das en de bever. Het opnieuw uitvoeren van aanvullend onderzoek voor deze soorten heeft daarom ecologisch gezien geen meerwaarde. Om deze reden kunnen wij in dit geval instemmen met het verouderde onderzoek voor de das en de bever.

2.3 Mogelijke effecten op beschermde soorten

De aanvrager geeft aan dat er:

- voortplantingswateren en land/overwinteringsbiotoop van de Alpenwatersalamander;
- 2 territoria van de bever met oeverholten, burchten en foerageergebied op de oevers;
- leefgebied van de boommarter;
- leefgebied van de bunzing;
- burchten en primair en secundair foerageergebied van de das;
- leefgebied van de steenmarter;
- 1 voortplantingswater en landbiotoop van de vinpootsalamander;
- leefgebied van de wezel;

aanwezig zijn in het plangebied.

Door de werkzaamheden worden de verblijfplaatsen vernield of beschadigd. Daarnaast wordt de bever verstoord en worden individuen van de Alpenwatersalamander en de vinpootsalamander gevangen en weer losgelaten elders in het bestaande leefgebied, maar buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden.

Alle poelen en zwak stromende (delen van) watergangen in het plangebied bieden geschikt voortplantingsbiotoop voor de Alpenwatersalamander. Wat betreft het voortplantingswater zullen de bestaande poelen worden gebaggerd.

Boschages, struwelen, ruigtes, oevers en overige geschikte structuren op het land bieden daarnaast geschikt landbiotoop voor deze soort, waaronder overwinteringsplaatsen. In het noordelijke deel van het plangebied is sprake van gedeeltelijke aantasting van het land/overwinteringsbiotoop, betreffende de aantasting van de houtwallen. Voor het zuidelijke deel is geen sprake van aantasting van het landbiotoop.

In het plangebied zijn twee beverterritoria aanwezig. Er is sprake van verblijfplaatsen in de vorm van oeverholten en burchten en foerageergebied op de oevers langs diverse delen van de Hooge Raam. Er wordt aangenomen dat alle watergangen en naastgelegen bossen/boschages onderdeel zijn van het leefgebied van de lokale beverpopulatie. De aanwezige burchten blijven behouden bij de werkzaamheden. Wel zal er gewerkt worden binnen een verstoringsafstand van 50 meter en zullen delen van de bestaande Hooge Raam gedempt worden, wat tot negatieve effecten op het leefgebied kan leiden. Hierbij blijven voldoende bomen en houtstapels aanwezig als bron van voedsel.

Een groot deel van het plangebied vormt geschikt biotoop voor de boommarter. Mogelijke verblijfplaatslocaties zijn boomholtes, houtstapels, hollen, (oude) konijnenburchten, vossenburchten en dassenburchten. Deze verblijfplaatsen bevinden zich met name in de boschages, struwelen en houtwallen. Naar verwachting worden deze niet aangetast ten gevolge van de graafwerkzaamheden, maar zal er wel een effect optreden op het algehele leefgebied.

Het grootste deel van het plangebied vormt geschikt biotoop voor de bunzing. De vegetatie en watergangen in de geschikte delen bieden op de meeste plekken voldoende dekking voor de bunzing om te foerageren. De boschages, struwelen, houtwallen en houtsingels zijn geschikte locaties voor verbindingen, voedselbronnen en verblijfplaatsen. Deze verblijfplaatsen betreffen houtstapels, holle bomen, hollen van ratten, (oude) konijnenburchten, dassenburchten, vossenburchten en beverburchten. In grote delen van het leefgebied vinden graafwerkzaamheden plaats voor het verleggen van de beek, wat tijdelijke negatieve effecten heeft op foerageermogelijkheden en verblijfplaatsen van de bunzing.

Er is sprake van diverse dassenterritoria in het plangebied. Er zijn diverse burchten en bijbehorend foerageergebied in de vorm van weide en extensief beheerde graslanden binnen het plangebied aanwezig is. De aanwezige burchten worden niet direct aangetast, maar er zullen wel werkzaamheden plaatsvinden binnen een verstoringsafstand van 100 meter. Daarnaast zullen gefaseerd werkzaamheden plaatsvinden in delen van het primair en secundair foerageergebied. Volgens het referentiemodel van het Waterschap (2023b) is er verspreid over het plangebied sprake van zowel een daling van de grondwaterstand als een stijging van de grondwaterstand. Bij de burchten wordt geen effect verwacht op de functionaliteit ten gevolge van de grondwaterstand. De foerageergebieden zullen in de toekomstige inrichting kwalitatief verbeterd worden door een stijging van de grondwaterstand, wat een gunstig effect heeft op de regenwormpopulatie en daarmee het voedselaanbod voor de das.

Eén poel in het zuidelijk deel van het plangebied functioneert als voortplantingsbiotoop en overwinteringsbiotoop van de vinpootsalamander. Deze poel zal worden aangetast door baggerwerkzaamheden. Daarnaast kan aangenomen worden dat de boschages en houtwallen ten oosten en zuidoosten van de poel in gebruik zijn als (essentieel) landbiotoop, waaronder overwinteringsplaatsen en zomerhabitat, van de vinpootsalamander. De ruigtes langs de Hooge Raam (ten noorden en westen van de poel) zijn vanwege de jaarrond hoge waterstand uitgesloten als geschikt landbiotoop. De hier aanwezige houtwallen zullen gedeeltelijk aangetast worden.

Een groot deel van het plangebied vormt geschikt biotoop voor de steenmarter. Mogelijke verblijfplaatslocaties zijn boomholtes, houtstapels, holen, (oude) konijnenburchten, vossenburchten en dassenburchten.

Deze verblijfplaatsen kunnen zich met name bevinden in de bosschages, struwelen en houtwallen. Naar verwachting worden deze niet aangetast ten gevolge van de graafwerkzaamheden, maar zal er wel een effect optreden op het algehele leefgebied.

Het grootste deel van het plangebied vormt geschikt biotoop voor de wezel. De open gebieden die met name met gras en/of ruigtekruiden zijn begroeid vormen geschikt foerageergebied voor de wezel. De bosschages, struwelen, houtwallen en houtsingels zijn geschikte locaties voor verbindingen, voedselbronnen en verblijfplaatsen. Deze verblijfplaatsen betreffen houtstapels, holle bomen, holen van muizen, holen van ratten, (oude) konijnenburchten, dassenburchten, vossenburchten en beverburchten. De beoogde graafwerkzaamheden kunnen tijdelijke negatieve effecten hebben op foerageermogelijkheden en verblijfplaatsen van de wezel.

2.4 Alternatievenafweging

Er zijn geen redelijke alternatieven mogelijk die zullen leiden tot een kwalitatief gelijkwaardig resultaat. De alternatievenafweging is hiermee voldoende onderbouwd om een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit voor de Alpenwatersalamander, bever, boommarter, bunzing, das, steenmarter, vinpootsalamander en wezel te verlenen.

De werkzaamheden zijn plaatsgebonden, het is niet mogelijk om alternatieve locaties te kiezen.

Het is niet mogelijk om een alternatieve inrichting te realiseren, omdat het projectplan in de afgelopen jaren in samenspraak met andere belanghebbenden (zoals percee-eigenaren) is gemaakt. Daarnaast geldt voor de meeste soorten waar deze vergunningsaanvraag voor wordt ingediend, dat zij wijdverspreid in dit gebied aanwezig zijn waardoor ook op andere locaties sprake zal zijn van effecten op de beschermde soorten. Om de impact op deze soorten te beperken, zijn de huidige plannen deels aangepast. Zo zijn de plannen bij beverburchten en dassenburchten aangepast om directe aantasting van deze burchten te voorkomen, door geen werkzaamheden uit te voeren nabij de verplaatsen van deze soorten.

Er zijn geen alternatieven voor de werkwijze mogelijk. De aanwezigheid van bepaalde soorten, zoals de bever en de das, was al vroeg in het procesplan bekend. Hierdoor is in een vroegtijdige fase rekening gehouden met de aanwezigheid van deze soorten en wordt de uitvoering van de werkzaamheden hierop aangepast. Bij het opstellen van de ontwerpen is rekening gehouden met zo min mogelijk verstoring of aantasting van de aanwezige soorten door op sommige plekken, waar mogelijk, het terrein ongemoeid te laten. Dit verzekert dat in dit project zo zorgvuldig mogelijk met (leefgebied van) beschermde soorten om wordt gegaan. Binnen het plangebied worden bestaande natuurwaarden als zodanig gemarkeerd, zodat waar deze aanwezig zijn geen werkzaamheden plaatsvinden. Tussen zonsondergang en zonsopgang zal geen sprake zijn van belichting van de huidige werklocaties om lichtvervuiling te voorkomen.

Bij de planning van de uitvoering is rekening gehouden met kwetsbare periodes van soorten. De werkzaamheden worden uitgevoerd in de periode waarin zo min mogelijk soorten gestoord worden. Zo is gekozen om buiten het broedseizoen te werken, om algemene broedvogels te ontzien. Er wordt niet of zo min mogelijk gewerkt in de kwetsbare periode van verschillende soorten. Er zal hierbij worden bepaald of er sprake is van een 2^e worp van de wezel door de lokale (veld)muispopulatie in beeld te brengen, gecombineerd met het voortplantingssucces van andere predatoren.

De eerste fysieke werkzaamheden worden verwacht na de zomer in 2026. Oplevering van het project vindt plaats in januari 2028. De exacte planning per deelgebied zal worden opgesteld door de aannemer met de kaders die het waterschap aan de aannemer opgeeft.

De kaders die het waterschap meegeeft zijn onder andere het werken buiten de kwetsbare periodes en fasering in ruimte en tijd zoals beschreven in het activiteitenplan.

2.5 Belang van de aanvraag

In de aanvraag zijn de belangen voldoende onderbouwd om een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit voor de Alpenwatersalamander, bever, boommarter, bunzing, das, steenmarter, vinpootsalamander en wezel te verlenen.

De omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit is gevraagd op grond van de belangen *‘de bescherming van wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van natuurlijke habitats’, ‘voor het voorkomen van ernstige schade aan met name gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom’, ‘in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten’, en ‘in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied’, zoals genoemd in artikel 8.74k, eerste lid, onder b, en artikel 8.74l, eerste lid, onder b, van het Besluit kwaliteit leefomgeving.*

Waterschap Aa en Maas heeft meerdere wateropgaven in en rond het watersysteem van de Raam en wil deze in samenhang met andere doelen (natuur, landbouw, cultuurhistorie, landschap en recreatie) realiseren. Voor de opgave in het deelgebied Hooge Raam en Halsche Beek zijn de volgende projectdoelstellingen geformuleerd:

- Robuust watersysteem;
- Natuurlijke inrichting van de beek;
- Vismigratie;
- Benutten kansen voor recreatie en cultuurhistorie.

Robuust watersysteem

Bij de herinrichting van het watersysteem van de Hooge Raam en Halsche Beek wordt geanticipeerd op klimaatverandering. Na de herinrichting wordt extra water vastgehouden in het gebied om verdroging van natuur (artikel 8.74k en l, eerste lid, onder b, sub 1) en landbouw (artikel 8.74k en l, eerste lid, onder b, sub 2) tegen te gaan. Hiermee wordt het systeem minder droogtegevoelig. Tegelijkertijd wordt voldaan aan de normen die worden gesteld aan de afvoer van water tijdens (hevige) buien. Daarnaast worden extra maatregelen in het watersysteem gerealiseerd zodat beter gestuurd kan worden op het voorkomen van wateroverlast in het gebied (artikel 8.74k en l, eerste lid, onder b, sub 3).

Natuurlijke inrichting van de beek

Het streefbeeld voor de natuurlijke inrichting van de Hooge Raam en Halsche Beek is een permanent langzaam stromende heuvelland bovenloop op zand. Dit streefbeeld omvat een rijk mozaïek aan leefgebieden (artikel 8.74k en l, eerste lid, onder b, sub 1). Naast de maatregelen aan het watersysteem worden ook op de omliggende percelen maatregelen uitgevoerd. Maatregelen ter verbetering van het landbiotoop betreffen onder andere het verschrallen van percelen, robuuster maken van terreinen en derhalve de verbetering van de algehele biodiversiteit in het gebied.

De in het project opgenomen ontwerpmaatregelen zorgen ervoor dat diverse beschermde, rode lijst en algemeen voorkomende soorten kwalitatief beter leefgebied hebben (artikel 8.74k en l, eerste lid, onder b, sub 1).

Vismigratie

Kunstwerken zoals stuwen en gemalen in een watersysteem kunnen een barrière vormen voor de migratie van vis in het gebied. Onderdeel van de Kaderrichtlijn Water-opgave is op het opheffen van bestaande vismigratieknelpunten en voorkomen dat migratieknelpunten ontstaan bij het realiseren van nieuwe kunstwerken (artikel 8.74k en l, eerste lid, onder b, sub 1).

Benutten van kansen voor recreatie en cultuurhistorie

Het plan voor de Hooge Raam biedt kansen om de recreatiemogelijkheden en beleving van cultuurhistorie in het gebied te verbeteren (artikel 8.74l, eerste lid, onder b, sub 6). In het gebied bevinden zich verschillende paden en fietsroutes. Daarnaast kent het gebied een rijke historie die terugkomt in de aanwezigheid van verschillende cultuurhistorische elementen. In het project worden deze elementen versterkt of verbeterd. Dit biedt kansen voor een betere beleefbaarheid van landschap en cultuurhistorie.

2.6 Maatregelen

In het activiteitenplan (hoofdstuk 6) en de aanvullende gegevens van 7 en 12 oktober 2025 is beschreven welke maatregelen worden genomen om de effecten voor de Alpenwatersalamander, bever, boommarter, bunzing, das, steenmarter, vinpootsalamander en wezel zoveel mogelijk te voorkomen.

In grote lijnen gaat het om de volgende maatregelen:

Alpenwatersalamander en vinpootsalamander

- De werkzaamheden aan het landbiotoop zullen worden uitgevoerd in de daarvoor minst kwetsbare periode, namelijk van 1 april tot en met 31 juli.
- De werkzaamheden aan het voortplantingswater zullen worden uitgevoerd in de daarvoor minst kwetsbare periode, namelijk van 15 september tot en met 31 januari.
- Op de locaties waarbij werkzaamheden tussen de voortplantings- en landbiotopen/overwinteringslocaties plaatsvinden, zullen gedurende het actieve seizoen van beide soorten paddenschermen worden geplaatst. Er zal te allen tijde een verbinding behouden blijven tussen de functies. Hier worden werkzaamheden tevens gefaseerd uitgevoerd.
- De schermen worden 10 centimeter ingegraven en zullen 20 centimeter boven het maaiveld staan. De paaltjes waaraan de schermen worden bevestigd staan aan de kant van het te plaggen gebied: hierdoor kunnen eventuele individuen die toch nog in dit gebied aanwezig zijn, alsnog over de paddenschermen klimmen.
- In het noordelijke deel is sprake van gedeeltelijke aantasting van het land/overwinteringsbiotoop. Het betreft hierbij gedeeltelijke aantasting van de houtwallen. De locaties waar de houtwallen worden aangetast, worden onder ecologische begeleiding ongeschikt gemaakt, waarbij aangetroffen individuen worden verplaatst naar niet-aangetaste delen.
- Voor het zuidelijke deel is geen sprake van aantasting van het landbiotoop, specifieke maatregelen zijn voor deze gebieden niet noodzakelijk. De verbinding tussen de voortplantings- en landbiotopen/overwinteringslocaties worden wel intact gehouden door de plagwerkzaamheden gefaseerd uit te voeren, verspreid over twee jaar.

Hierbij worden de te behouden verbindingen afgeschermd met paddenschermen, waarachter de plagwerkzaamheden plaatsvinden. In het daaropvolgende jaar, wanneer het landschap waar is geplagd is hersteld, wordt de aanpak omgedraaid.

- Ten behoeve van de vinpootsalamander worden meerdere poelen uitgebaggerd en naastgelegen vegetatie zoveel mogelijk verwijderd. Zodoende wordt een poel gecreëerd met meer zonuren, wat kolonisatie van de vinpootsalamander bevordert.
Deze maatregelen creëren ook een optimalisatie voor voortplantingswateren van de Alpenwatersalamander. De Alpenwatersalamander zal profiteren van de aanleg van de extra zijtakken van de watergangen, die ook als voortplantingsbiotoop gebruikt kunnen worden en waarbij het voortplantingssucces wordt verhoogd.
- Voor de amfibieën worden meerdere nieuwe poelen aangelegd, die volgens de richtlijnen van RAVON worden aangelegd (RAVON, 2025). Omdat de vinpootsalamander kritischer is in de keuze van voortplantingsbiotoop dan de Alpenwatersalamander, zullen de maatregelen met name gunstig zijn voor de verspreiding van de vinpootsalamander en worden de poelen naar de behoefte van deze soort ingericht. De poelen worden gedeeltelijk of niet beschaduwd en voldoende verzuurd (laagste pH-waarde voor voortplanting: >4), met gedeeltelijke dekking met watervegetatie. De poelen krijgen op basis van bekende waterstanden een diepte waarop deze niet droogvallen, zodat de vinpootsalamanders jaarrond aanwezig kunnen blijven. Binnen een afstand van 150 meter wordt landbiotoop ingericht door middel van houtwallen (minimale breedte: 5 meter), door uitbreiding van huidige bossen of de aanleg van nieuwe bosschages.
- Voor aanvang van de werkzaamheden zal in de tweede helft van september worden gestart met het afvangen en verplaatsen van Alpenwatersalamanders uit hun voortplantingswateren en van hun landbiotoop. De baggerwerkzaamheden hebben alleen effecten op de Alpenwatersalamander. Indien adulte vinpootsalamanders worden aangetroffen, zullen deze naar het landbiotoop worden verplaatst. Verplaatsing van salamanders wordt alleen door een ecologische deskundige uitgevoerd.
 - Het afvangen uit het waterbiotoop wordt uitgevoerd met RAVON schepnetten, waarbij ook het hygiëneprotocol van RAVON wordt gevolgd (RAVON, 2018). Alle in de poel gevangen dieren worden in emmers (gevuld met water uit de poel) verplaatst. Alle gevangen fauna uit de poelen (met uitzondering van vissen) wordt uitgezet in nabijgelegen poelen welke geen effect ondervinden van de werkzaamheden. De vissen worden in de Hooge Raam uitgezet. Aangetroffen amfibieën worden minimaal 200 meter verderop uitgezet in niet geïsoleerd vergelijkbaar/geschikt biotoop. Het hanteren van amfibieën gebeurt te allen tijde met handschoenen.
 - Er wordt minimaal op 4 achtereenvolgende dagen gevist om zeker te zijn dat alle mogelijk nog aanwezige Alpenwatersalamander(larven) zijn gevangen. Als er minder dan 5 dagen achter elkaar geen Alpenwatersalamanders worden gevangen, wordt ervan uitgegaan dat deze niet meer aanwezig zijn. Hierna wordt een pomp ingezet om de poelen van water te ontdoen. De nog aanwezige fauna zal dan worden gevangen en verplaatst conform de hierboven beschreven stappen.
 - In de directe omgeving worden schuilplekken in het landbiotoop onderzocht op aanwezige Alpenwatersalamanders door onder objecten en dode vegetatie te kijken. Deze activiteit zal eveneens 2-maal worden uitgevoerd, in combinatie met het scheppen. Gevangen volwassen individuen worden in emmers vervoerd naar vergelijkbaar biotoop buiten de invloedssfeer van het planvoornemen.
 - Voor de amfibieën geldt dat deze niet territoriaal op het land zijn. Het uitzetten van individuen is daardoor gebonden aan het verspreiden van de individuen over plekken met voldoende schuil- en foerageermogelijkheden.

Omdat in de directe omgeving poelen aanwezig blijven die buiten het voornemen liggen, zal er daarom altijd in de directe omgeving van het plangebied ruim voldoende geschikt biotoop aanwezig blijven voor het instant houden van de staat van instandhouding.

Bever

- De werkzaamheden zullen worden uitgevoerd in de minst kwetsbare periode, namelijk van 1 september tot en met 30 april. Er worden geen werkzaamheden verricht binnen een afstand van 20 meter van een burcht.
- De werkzaamheden betreffen aanpassingen die in een periodieke korte tijd worden gerealiseerd, zo duren de werkzaamheden in de buurt van de zuidelijke burcht een paar uur. Bij de noordelijke burcht geldt alleen de werkvolgorde dat eerst de nieuwe vertakking wordt gerealiseerd voordat de dammen worden aangelegd. Alle werkzaamheden kunnen buiten de meest kwetsbare periode worden uitgevoerd, waardoor er hierbij geen sprake is van fasering van de werkzaamheden.
- Er zal slechts sprake zijn van een zeer kleine afname in geschikt foerageergebied in de tijdelijke situatie. De Hoge Raam zal vervolgens worden ingericht met een meanderend karakter, waardoor meer oppervlakte ontstaat voor de aanleg van nieuwe burchten. Ook de vorming van nieuwe bossen/boschages creëert nieuw foerageergebied voor de bever.
- De werkzaamheden zullen overdag plaatsvinden. Indien er bevers op dat moment toch actief zijn en niet in de burcht verblijven, hebben ze op dat moment de mogelijkheid om zelf afstand te nemen van de werkzaamheden en hun gedrag hierop aan te passen.
- De werkzaamheden zullen hoofdzakelijk op het land plaatsvinden, waardoor verstoring van de bevers wordt geminimaliseerd.
- Voorafgaand aan de werkzaamheden aan of nabij de oevers zal een controle uitgevoerd worden naar de aanwezigheid van nieuwe burchten. Indien er sprake blijkt te zijn van een nieuwe burcht binnen het werkgebied, wordt geprobeerd om de burcht heen te werken of via monitoring gekeken of de burcht in gebruik is. Indien niet om de burcht heen gewerkt kan worden en indien de burcht in gebruik is, wordt contact opgenomen met het bevoegd gezag over de te nemen vervolgstappen.

Das

- De werkzaamheden worden binnen een afstand van 50 tot 200 meter van de aanwezige burchten uitgevoerd van 1 juli tot en met 30 november om verstoring van de burchten te minimaliseren. De burchten zullen behouden blijven, en er worden geen werkzaamheden verricht binnen een afstand van 20 meter van een burcht.
- Als maatregelen voor werkzaamheden binnen de verstoringsafstand van 20 tot 50 meter worden de volgende richtlijnen aangehouden:
 - Dassenwissels moeten voor zonsondergang (of uiterlijk 19:00 uur als de zon later onder gaat) weer vrij zijn van geveld hout en gevelde takken;
 - Er zullen maatregelen getroffen worden om tijdelijke obstakels te kunnen passeren;
 - Er zal een buffer worden aangelegd tussen de plek van de activiteiten en de burcht.
- De werkzaamheden zullen overdag plaatsvinden, het tijdsvlak waarin de dassen slapen.
- De werkzaamheden worden gefaseerd uitgevoerd, waarbij ook rekening wordt gehouden dat er voldoende foerageergebied voor deze soort aanwezig blijft. Omdat zowel in het noordelijke als het zuidelijke deel relatief grote oppervlakken worden afgeplagd, zal de fasering in samenspraak gaan met de lokale dassenwerkgroep om te intensieve effecten op de korte termijn te voorkomen.

- Als tijdelijke maatregel worden er baggerstroken aangelegd: dit betreft voedselrijk sediment dat wordt opgegraven bij de inrichting van het gebied. Deze laag is voedselrijker en trekt daardoor meer insecten aan. Het betreft hierbij alleen de laag tot 20 centimeter onder het maaiveld.
- Voor de das zullen meer rustplaatsen ontstaan in de vorm van houtwallen en nieuwe bebossing die voldoende dekking bieden voor potentiële burchtlocaties. Daarnaast ontstaat kwalitatief beter foerageergebied in voormalig akkerland door de aanplant van vruchtdragende bomen en struweel bestaande uit vrucht- of nootdragende planten in combinatie met regenwormrijk grasland.
- In de duiker onder de Hoogeweg wordt een faunapassage aangelegd met een breedte van 40 centimeter. Deze is groot genoeg voor de dassen om de Hoogeweg te passeren zonder hierbij de weg over te hoeven steken.
- De gebieden waar sprake is in een verandering van de grondwaterstand, overlappen voor een groot deel primaire en secundaire foerageergebieden van de dassen. Het betreft met name stijgingen van de grondwaterstanden, waardoor de regenwormenpopulaties naar verwachting dichter tegen de grondoppervlakte gaan zitten, wat ze bereikbaarder maakt voor foerageermogelijkheden voor de dassen. Bij de burchten wordt geen effect verwacht op de functionaliteit ten gevolge van de grondwaterstand.

Bunzing, boommarter, steenmarter en wezel

- De werkzaamheden zullen worden uitgevoerd in de minst kwetsbare periode voor de marterachtigen, namelijk van 1 september tot en met 31 oktober.
- Dit is alleen mogelijk indien er geen sprake is van een 2^e worp van de wezel dat betreffende jaar. Dit zal bepaald worden door de aanwezigheid van foerageermogelijkheden voor de wezel in beeld te brengen, namelijk de lokale (veld)muispopulatie. Dit wordt gedaan door het inventariseren van het aantal (actieve) muizenholen op de betreffende locaties, hoofdzakelijk in de open gebieden.
Omdat er geen specifieke methodieken of rekenmethodes bestaan voor het bepalen van hoe groot de muizenpopulatie moet zijn voor een tweede nest, zal dit gebaseerd zijn op inschattingen van expert judgement. Deze inschattingen worden gecombineerd met signalen dat andere soorten die op muizen prederen, zoals andere marterachtigen, roofvogels en uilen, succesvol zijn in het grootbrengen van hun jongen. Deze twee punten gecombineerd zal leiden tot een inschatting of er (in delen van) het plangebied mogelijk sprake is van een tweede nest van de wezel.
- Voorafgaand aan de start van de werkzaamheden, wordt het plangebied ongeschikt gemaakt voor marterachtigen. Dit betreft het verkorten van de groene elementen naar een hoogte van maximaal 5 centimeter, waardoor ook soorten zoals de wezel te weinig dekking ervaren. Vooraf wordt het plangebied gecontroleerd door een deskundige ecooloog, die instructies geeft aan de uitvoerder. Met de uitvoering wordt in één richting gewerkt, in de richting van de dichtstbijzijnde dekking waar geen werkzaamheden worden uitgevoerd in het betreffende jaar of überhaupt geen werkzaamheden worden uitgevoerd. Na drie dagen worden onder ecologische begeleiding de werkzaamheden uitgevoerd.
- Het ongeschikt maken van de percelen met gras en/of ruigtekruiden zal worden uitgevoerd met een maaimachine, die stapvoetsgewijs het plangebied ongeschikt maakt voor de marterachtigen. Maaisel wordt niet ter plaatse achtergelaten, maar aan de randen of buiten het plangebied gedeponneerd om te voorkomen dat deze per toeval geschikt biotoop gaan vormen voor de betreffende soorten. Hierna worden er voor minimaal drie dagen lang geen werkzaamheden uitgevoerd, om eventuele individuen die zich in holen hebben verscholen de gelegenheid te geven om te vluchten (dit geldt eveneens voor algemene soorten, als onderdeel van de zorgplicht).

In de velden zelf zal met name sprake zijn van wezels, welke bijna dagelijks minimaal één woelmuis moeten prederen. Eventueel aanwezige wezels die ten tijde van de werkzaamheden verscholen zijn in holletjes, moeten zich dus verplaatsen naar ander gebied om niet te verhongeren. Er kan hierdoor met zekerheid worden gesteld dat de kans op het doden van wezels bij uitvoering van de werkzaamheden bijna nihil is. Deze methodiek wordt toegepast op alle locaties waar de werkzaamheden in de velden wordt uitgevoerd, aangezien de bossen, bosschages en houtwallen geen onderdeel vormen van het planvoornemen.

- Werkzaamheden zijn alleen mogelijk als in de directe omgeving nieuw leefgebied is aangelegd of bestaand leefgebied is geoptimaliseerd. Bij de werkzaamheden wordt gefaseerd gewerkt, waardoor wordt verzekerd dat niet een té groot gebied ongeschikt wordt gemaakt. De werkzaamheden zullen uit minimaal twee fases bestaan. Er wordt vanuit gegaan dat als een gebied in de nazomer ongeschikt wordt gemaakt, deze na herinrichting in de nazomer het jaar daarop nieuw geschikt leefgebied vormt.
- In het plangebied zijn percelen die momenteel als akkerland dienen. Deze percelen worden geoptimaliseerd, met onder andere functies als het uitbreiden van bestaande bossen of het realiseren van nieuwe bosschages en het realiseren van extensief grasland. Deze gebiedstypen vormen geschikt leefgebied voor alle vier de martersoorten. Het extensief grasland zal hoofdzakelijk uit kruiden- en faunarijke vegetatie bestaan, wat foerageergebied realiseert voor met name de bunzing en de wezel. De nieuwe bebossingen zullen hoofdzakelijk uit vruchtdragende bomen bestaan, zoals hazelaars. Deze vruchten zijn geschikt als voedsel voor de boommarter en de steenmarter, waardoor er naast prooidieren ook aanvullende foerageermogelijkheden ontstaan.
- Omdat de effectiviteit van verblijfplaatsen van de bunzing en de wezel onbekend zijn en het effectiever is om prooidieren in de nieuw te realiseren gebieden te laten koloniseren, worden er niet specifiek verblijfplaatsen voor deze soorten aangelegd. Wel worden gerooide bomen die niet worden gebruikt als dood hout voor de Hooge Raam gebruikt voor de aanleg van marterhopen, die wel een mogelijke verblijfplaatsfunctie voor deze soorten kunnen vormen.
- Voor de boommarter en steenmarter worden in het centrale deel van de Hooge Raam vier steenmarterbunkers en vier boommarternestkasten geplaatst. De bunkers en nestkasten worden verspreid over het gebied geplaatst, op locaties die minimaal 10 meter van de locaties liggen waar de werkzaamheden worden uitgevoerd. Aangenomen wordt dat na een gewenningsperiode van 6 maanden de bunkers en nestkasten door deze soorten zijn ontdekt en een verblijfplaatsfunctie kunnen vormen.
- In het voornemen worden elementen gerealiseerd die als verbinding kunnen functioneren. Hierdoor wordt de onderlinge verbondenheid van leefgebieden behouden of hersteld. Op enkele locaties verdwijnen verbindingen door de werkzaamheden. De poelen waar (rondom) werkzaamheden worden verricht blijven bereikbaar. De belangrijkste verandering betreft de verdwijning van verbindingen op de locaties met dempwerkzaamheden aan de Hooge Raam. Wanneer in de directe omgeving geen alternatieve verbindingen aanwezig zijn, worden voorafgaand aan de werkzaamheden nieuwe verbindingen gerealiseerd voor alle vier de soorten. In het zuiden van de Hooge Raam, waar de effecten op verbindingen het grootst zijn, worden nieuwe houtwallen en struweel aangelegd. Deze nieuwe verbinding wordt een volledig groeiseizoen voorafgaand aan de werkzaamheden gerealiseerd. Aangenomen wordt dat dit volledige groeiseizoen zal leiden tot een functionele verbinding ten tijde van de start van de werkzaamheden. Totdat deze elementen functioneel zijn mogen de huidige verbindingen niet worden onderbroken.

- Omdat kwalitatief beter leefgebied terugkomt, is de verwachting dat het eerste jaar sprake zal zijn van een daling van het aantal wezels in het plangebied, maar dat deze via de omliggende geschikte leefgebieden en aanwezige verbindingen deze in de loop van de jaren opnieuw koloniseren. Binnen een jaar of twee zal er sprake zijn van een hoger aantal wezels in het plangebied dan voordat de werkzaamheden werden uitgevoerd.

De locaties van de voorzieningen zijn weergegeven in bijlage 2.

2.7 Voorschriften

Wij nemen in aanvulling op voorgestelde maatregelen de volgende voorschriften op om de staat van instandhouding te kunnen borgen voor de Alpenwatersalamander, bever, boommarter, bunzing, das, steenmarter, vinpootsalamander en wezel:

Algemene voorschriften

1. De vergunninghouder dient, zodra de datum waarop de werkzaamheden beginnen bekend is, maar uiterlijk 2 werkdagen voor de start van de activiteiten, het bijgevoegde meldingsformulier volledig in te vullen en naar ons op te sturen. Met werkzaamheden en/of activiteiten worden alle handelingen bedoeld die invloed hebben op de beschermde soorten, zoals ongeschikt maken van de verblijfplaatsen.
2. De vergunninghouder dient onmiddellijk contact met ons op te nemen via info@odbn.nl, als bij het uitvoeren van de activiteiten andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen, of andere activiteiten als bedoeld in onderdeel I en II van het besluit noodzakelijk zijn.
3. Deze vergunning kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de vergunninghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de vergunninghouder handelende (rechts)personen. De vergunninghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van de aan dit besluit verbonden voorschriften.
4. Deze genoemde (rechts)personen dienen op de hoogte te zijn van de inhoud en het doel van dit besluit en de daaraan verbonden voorschriften, zo dat zij daar ook invulling en uitvoering aan kunnen geven.
5. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een (digitaal) afschrift van dit besluit op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op eerste verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouder of opsporingsambtenaar.
6. De vergunninghouder dient, met inachtneming van de hier genoemde voorschriften, de activiteiten (inclusief alle maatregelen die er voor de soorten worden genomen) uit te voeren zoals beschreven in de aanvraag en het activiteitenplan (hoofdstuk 6) en de aanvullende gegevens van 7 oktober en 12 oktober 2025.
7. De activiteiten en hier genoemde voorschriften dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecologisch deskundige¹ (hierna: ecooloog) op het gebied van de soorten waarvoor vergunning is verleend.
8. Alle handelingen en bevindingen dienen door de ecooloog te worden bijgehouden in een logboek. Met handelingen worden alle handelingen bedoeld die invloed hebben op de beschermde soorten, zoals ongeschikt maken, uitvoeren van de controlerende en het plaatsen van de tijdelijke en permanente voorzieningen. Ook dienen er duidelijke foto's van de werkzaamheden en de geplaatste voorzieningen te worden opgenomen in het logboek. Dit logboek dient op eerste verzoek van een toezichthouder te worden gegeven.

¹ Wat wij hieronder verstaan staat op de website van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO): <https://www.rvo.nl/onderwerpen/buiten-werken/ecologisch-deskundige>

9. De vergunninghouder dient een ecologisch werkprotocol op te stellen op basis van de aanvraag en de hier genoemde voorschriften. Alle betrokken partijen, met name ook de uitvoerenden op de initiatieflocatie, dienen voor het uitvoeren van de werkzaamheden, van de inhoud van het werkprotocol op de hoogte gesteld te worden en dienen dit aantoonbaar na te leven. Dit ecologisch werkprotocol dient ter informatie aan ons te worden toegezonden, uiterlijk 2 werkdagen voor de start van de werkzaamheden. Mail het ecologisch werkprotocol naar info@odbn.nl, onder vermelding van het zaaknummer.
10. Zodra alle handelingen en activiteiten zijn uitgevoerd die betrekking hebben op de beschermde soorten opgenomen in de vergunning, dient de afronding van de werkzaamheden bij ons te worden gemeld. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de gerealiseerde permanente voorzieningen, het verwijderen van de tijdelijke voorzieningen en de inrichting van het plangebied. Dit dient u te doen door het logboek naar ons op te sturen via info@odbn.nl, onder vermelding van het zaaknummer.

De algemene voorschriften zijn opgenomen voor een juiste toepassing en naleving van de vergunning door de vergunninghouder en gemachtigde(n).

Specifieke voorschriften

Amfibieën

11. Tijdens het afvangen en verplaatsen van amfibieën uit hun voortplantingswateren en van hun landbiotoop dienen er minimaal 3 opeenvolgende dagen geweest te zijn die voldeden aan de volgende weersomstandigheden:
 - i. een nachttemperatuur van minimaal 8°C;
 - ii. een relatieve luchtvochtigheid van minimaal 75%;
 - iii. een windkracht van maximaal 3 Beaufort.
12. Bij het ongeschikt maken van het landbiotoop van amfibieën, dienen de te verwijderen potentiële schuilplaatsen, zoals boomstronken, stenen en houtstapels, evenals eventueel aanwezige dieren, door een ecologisch deskundige op het gebied van amfibieën verplaatst te worden naar geschikt habitat in de directe omgeving van het oorspronkelijke leefgebied, maar buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden.
13. De actieve periode en de duur van het voortplantingsseizoen van de Alpenwatersalamander en vinpootsalamander zijn afhankelijk van de specifieke weersomstandigheden en dit dient door een ecologisch deskundige bepaald te worden. In het logboek dient te worden vastgelegd wat de kwetsbare periodes zijn en op basis waarvan de ecooloog bepaald heeft dat deze periodes gestart zijn.

Bovenstaande voorschriften worden opgenomen om te borgen dat de amfibieën de verblijfplaatsen in het plangebied daadwerkelijk hebben kunnen verlaten en om het doden en verwonden van de aanwezige soorten te voorkomen. Daarnaast wordt middels het verplaatsen van potentiële schuilplaatsen geborgd dat er voldoende geschikt landhabitat aanwezig blijft in de tijdelijke situatie. Deze voorschriften gelden als verduidelijking en aanvulling op de voorgestelde maatregelen.

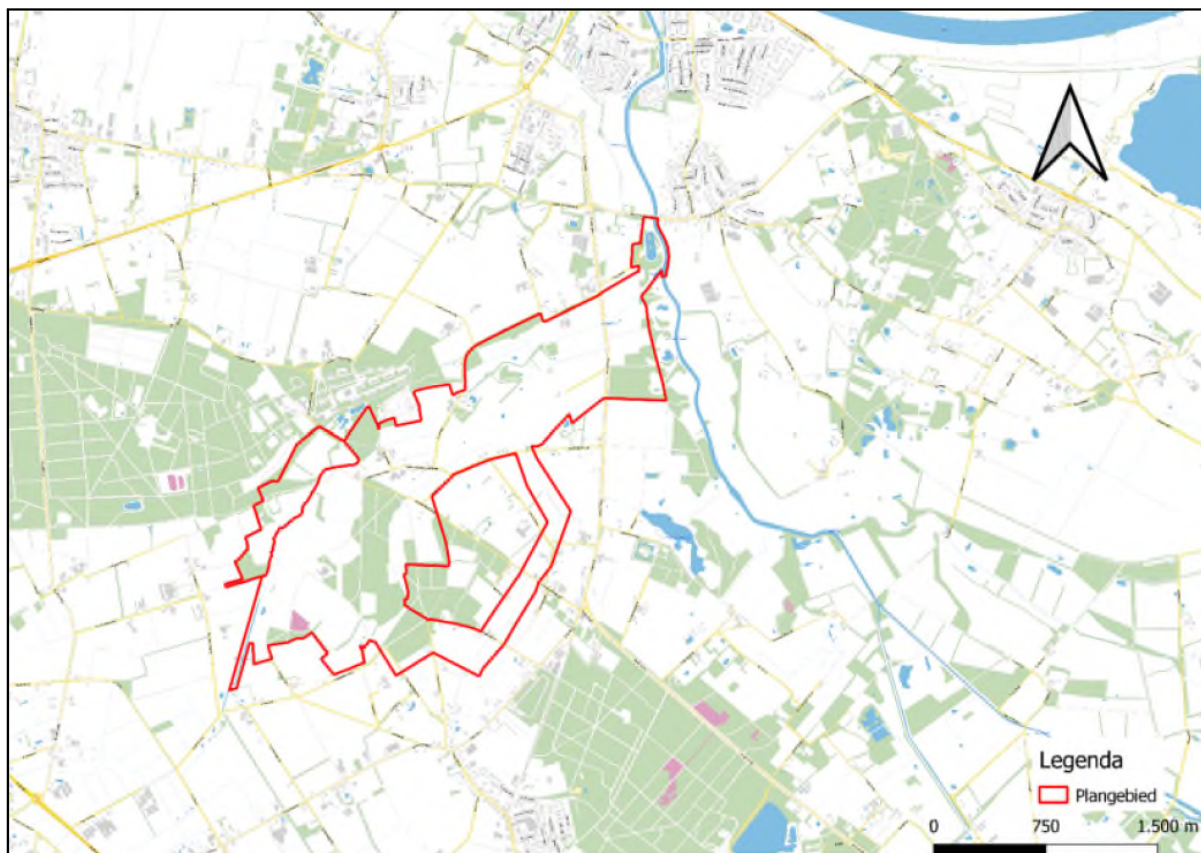
2.8 Staat van instandhouding

Door het uitvoeren van de voorgenomen werkzaamheden komt de staat van instandhouding van de Alpenwatersalamander, bever, boommarter, bunzing, das, steenmarter, vinpootsalamander en wezel niet in het geding. Dit omdat voor, tijdens en na de werkzaamheden maatregelen worden getroffen. Daarnaast wordt het gebied ingericht voor de aangevraagde soorten.

3. Conclusie

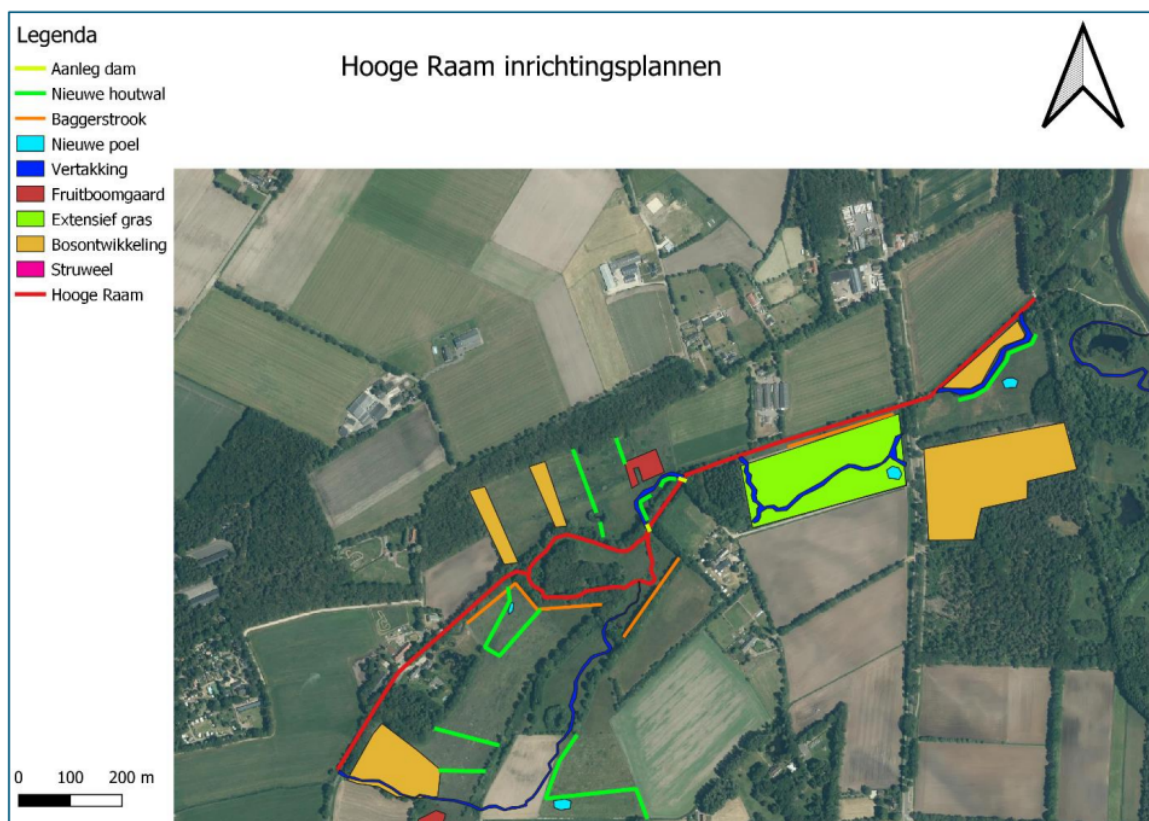
De gevraagde omgevingsvergunning op grond van de Omgevingswet, voor een flora- en fauna-activiteit, wordt voor de Alpenwatersalamander, bever, boommarter, bunzing, das, steenmarter, vinpootsalamander en wezel en beschreven activiteiten verleend. Aan deze omgevingsvergunning zijn voorschriften verbonden.

Bijlage 1. Overzichtstekening van de planlocatie

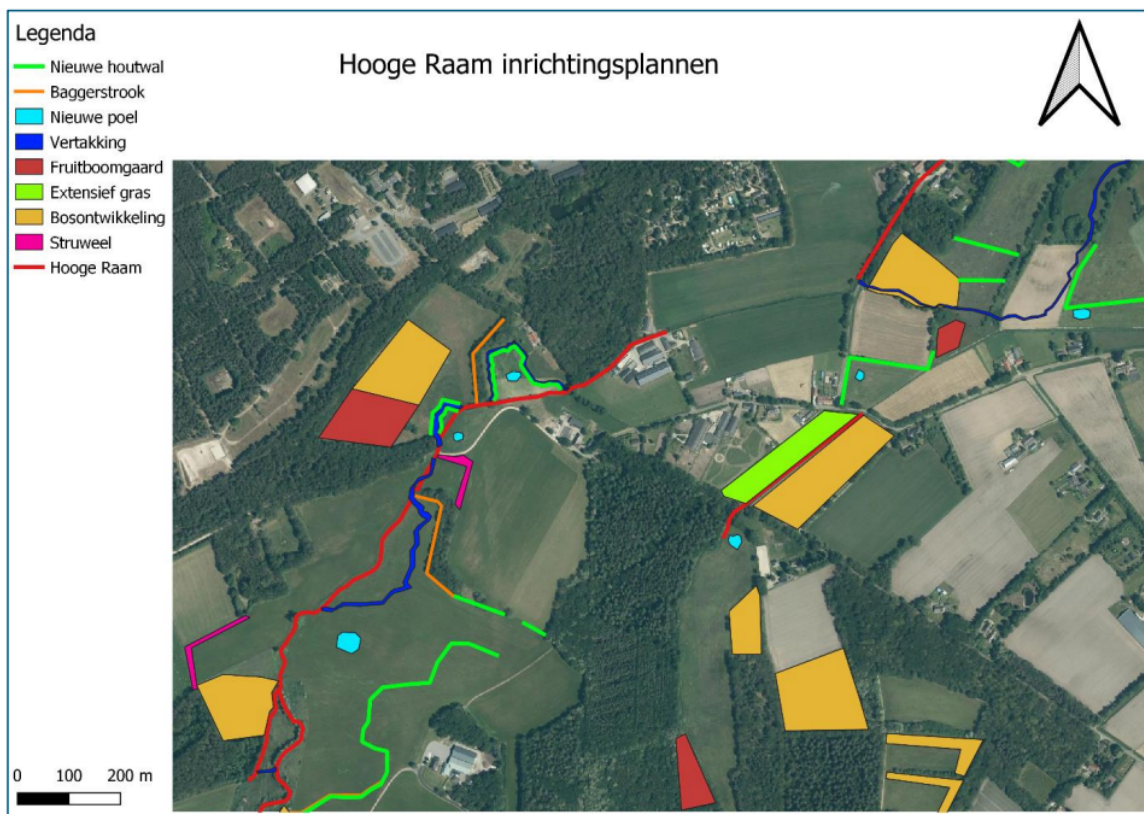

Figuur 1. Locatie de Hooge Raam en Halsche Beek. De activiteiten vinden plaats binnen het omliggende gebied.

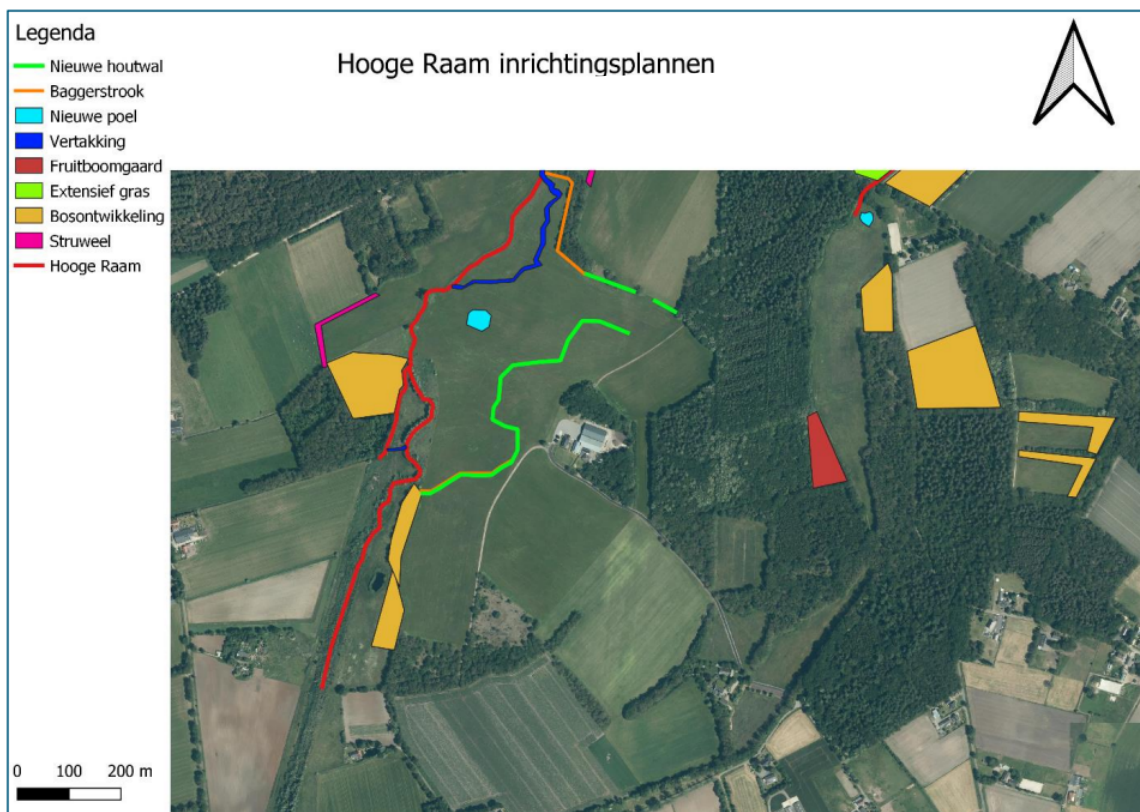
Bijlage 2. Locaties van de maatregelen

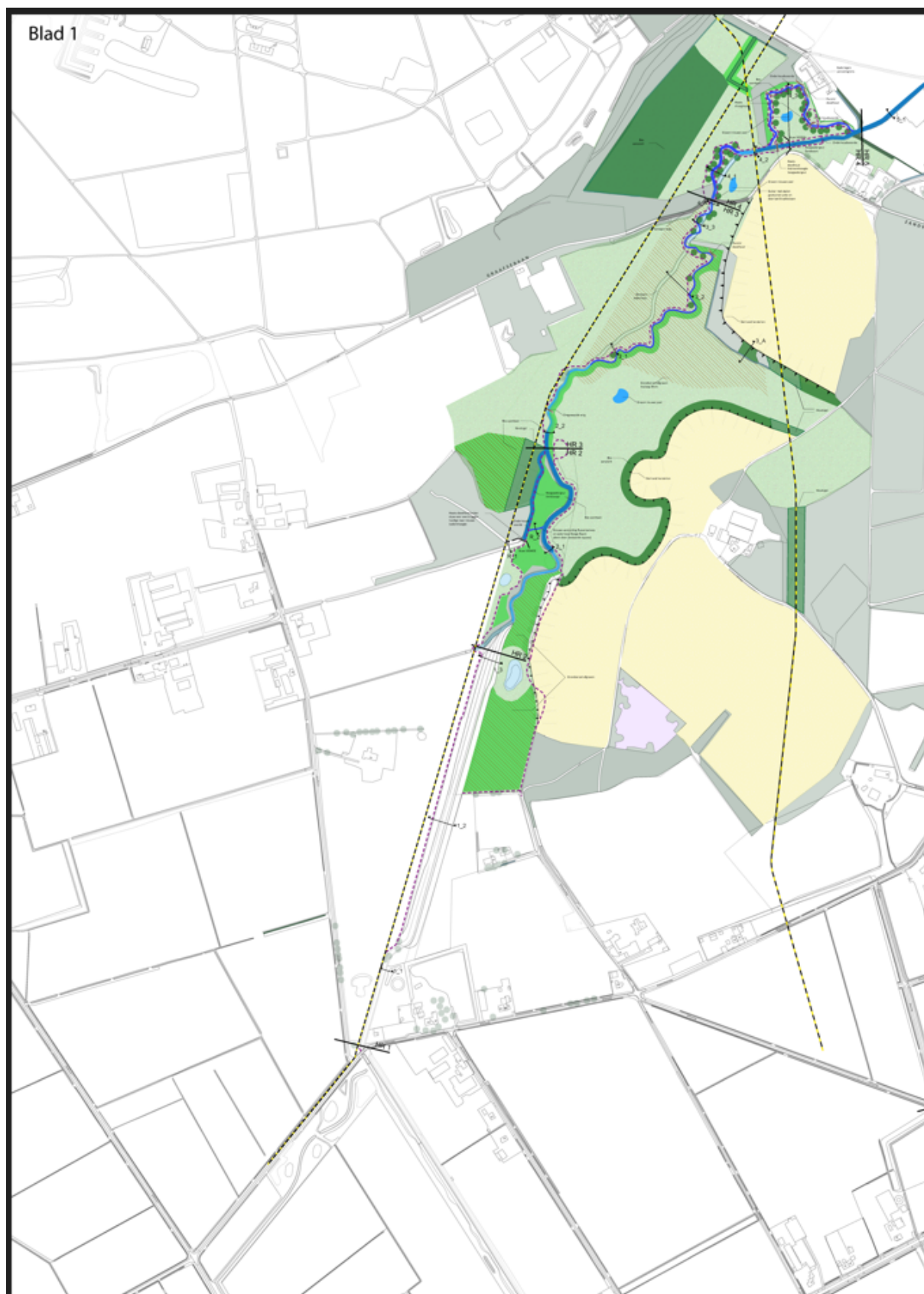
Figuur 2a. Locatie van de beoogde voorzieningen.

Figuur 2b. Locatie van de beoogde voorzieningen.

Figuur 2c. Locatie van de beoogde voorzieningen.

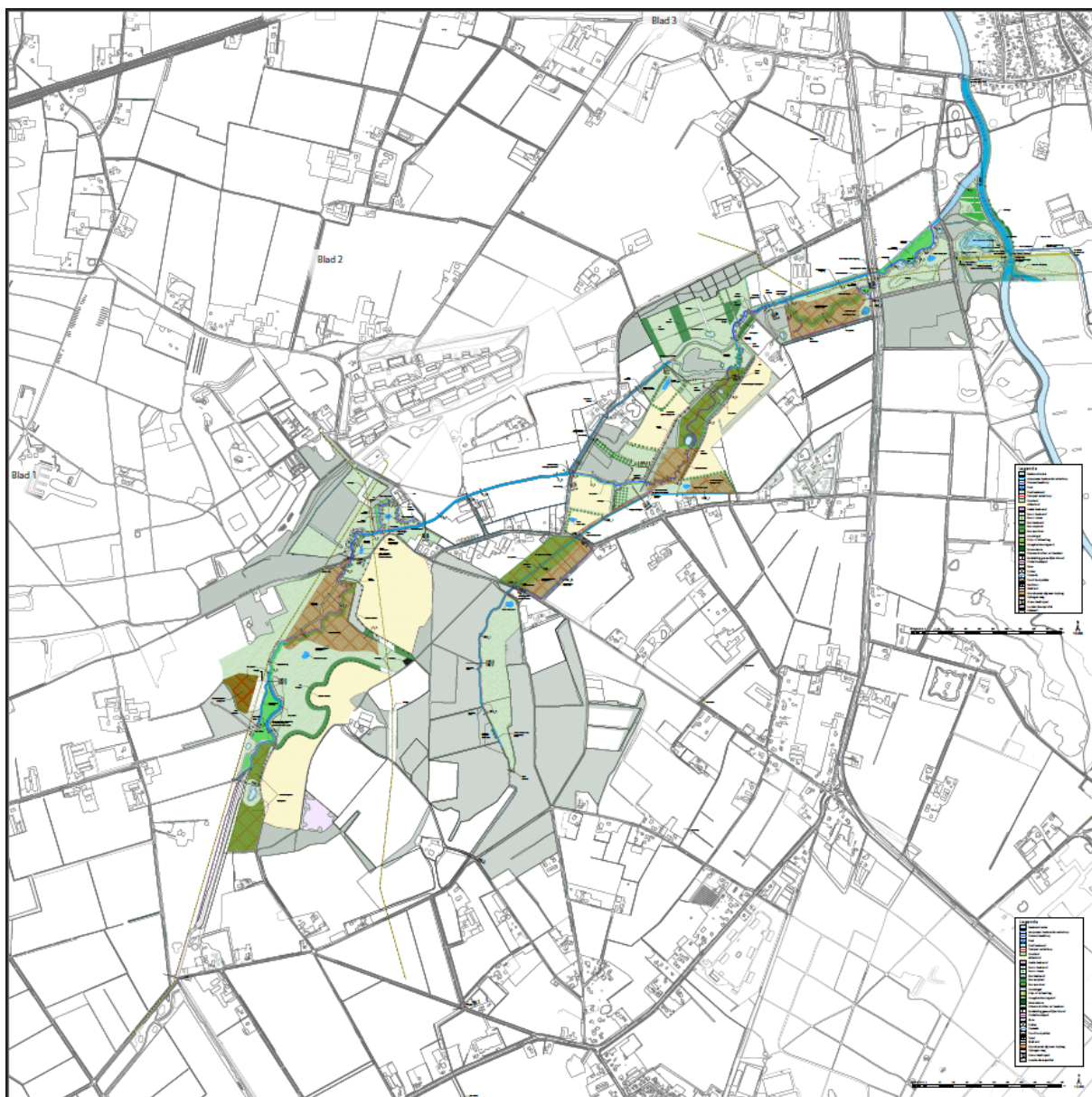

Figuur 3a. Toekomstige inrichting van het plangebied.

Figuur 3b. Toekomstige inrichting van het plangebied.

ODBN
Kenmerk Z/243826

Figuur 4. Overzicht van de gehele ontwerptekening voor de toekomstige situatie.

Bijlage 3. Meldingsformulier start handelingen beschermde soorten

Meldingsformulier start handelingen ten aanzien van beschermde soorten		
Omgevingsvergunning flora- en fauna- activiteit		
<u>Gegevens</u>		
Aanvraagnummer	Z/243826	
Naam initiatief	de herinrichting van de Hooge Raam en Halsche Beek	
vergunningsperiode	voor de periode vanaf de dag na de dag van bekendmaking van dit besluit tot en met 1 september 2030	
Vergunninghouder	
Naam aanvrager	
Adres	
PC-Woonplaats	
<u>Gegevens werkzaamheden:</u>		
Contactpersoon uitvoering werkzaamheden	
Telefoonnummer (vast)	
Telefoonnummer (mobiel)	
Contactgegevens ecooloog betrokken bij uitvoering	
Locatie(s) werkzaamheden	
Datum gereedkomen compensatiemaatregelen	
Datum start werkzaamheden	
Overzicht planning werkzaamheden	
<i>Dit formulier dient zodra de aanvang van de handelingen met betrekking tot beschermde soorten bekend is, doch uiterlijk 2 werkdagen van tevoren, te worden ingediend bij de Omgevingsdienst Brabant Noord</i>		
Retouradres	Omgevingsdienst Brabant Noord Email: info@odbn.nl	